

Asia: VN/34874/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne kuntien varautumisen yleistä ohjausta ja seurantaa koskevasta muutosehdotuksesta (10 §)

Kuntien varautumisen kehittäminen ja yhdenmukaistaminen on tärkeää ja tarve selkeyttää valtiovarainministeriön ohjausruoolia ymmärrettävä. Esityksen mukaan ohjaus olisi luonteeltaan informaatio-ohjausta, eikä se loisi kunnille uusia oikeudellisia velvoitteita. Tämä on kuntien itsehallinnon näkökulmasta perusteltua.

Varautumisen ohjauksen tulee olla tarkkarajaista, ennakoitavaa ja kunnille lisäarvoa tuottavaa, jotta se ei muodostaisi tosiasiallisesti normiohjausta tai kasvattaisi hallinnollista tai taloudellista taakkaa varautumisen osalta. Lisäohjeistuksen tulee olla yhdenmukaista muiden ministeriöiden ohjauksen kanssa, jotta tulkintaristiriitoja ja päällekkäisyyksiä ei synny.

Näkemyksenne vaikuttamistoimielinten aloiteoikeutta ja vanhusneuvoston nimeämistä koskevista muutosehdotuksista (26-28 §)

Kaikkien vaikuttamistoimielinten aloiteoikeuteen on kiinnitettävä huomiota, mutta tässä lausunnon kohdassa kunta haluaa korostaa erityisesti nuorisovaltuuston roolia. Lain 26 §:ssä ei suoraan mainita nuorisovaltuustojen aloiteoikeutta, mikä on nuorisovaltuustojen näkökulmasta ongelmallista. Nuorisovaltuustojen ollessa kunnan lakisääteinen vaikuttamistoimielimiä tulisi niillä olla lainsäädännössä turvattu, rakenteellisesti vahva vaikuttamiskeino, jollainen suora aloiteoikeus olisi. Tämä lisäisi myös alueellista tasavertaisuutta taaten kaikille Suomen nuorisovaltuustoille yhtäläiset mahdollisuudet vaikuttaa kunnalliseen päätöksentekoon. Suoran aloiteoikeuden takaaminen lainsäädännössä olisi vahva viesti ja kannustin nuorisovaltuustojen aktiiviseen vaikuttamistyöhön. Maininta suorasta aloiteoikeudesta lakitekstissä vähentäisi myös hallinnollista työtä ja tulkinnanvaraisuutta.

Lakiesityksessä suora aloiteoikeus ainoastaan mainitaan 23 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa. Pelkkä suositus sisältää kuitenkin riskin siitä, että kunnat jättävät sen huomiotta. Ilman taattua suoraa aloiteoikeutta nuorisovaltuustojen suoran vaikuttamisen keinoksi jää kuntalaisaloite, joka ei

nähdäksemme ole välineenä riittävän tehokas nuorten konkreettisten vaikuttamismahdollisuuksien takaamiseksi.

Osassa kuntia kunnat ovat hallintosäännön määräyksillä vaikuttamistoimielimille on mahdollistettu aloitteiden tekeminen suoraan valtuustolle. Ehdotetun lainmuutoksen estämättä hallintosäännössä voitaisiin jatkossakin myöntää vaikuttamistoimielimille esimerkiksi oikeus tehdä aloitteita suoraan valtuustolle. Tämä jäisi edelleen kuntien harkintaan.

Näkemyksenne konserniohjetta koskevasta muutosehdotuksesta (47 §)

Tytäryhteisöjen varautumista koskevien määräysten lisääminen konserniohjeeseen on pääosin tarkoituksenmukaista. Tytäryhteisöjen häiriönsietokyvyn vahvistaminen parantaa koko konsernin kriisinkestävyyttä. Erityisen tärkeää on kuitenkin huomioida tytäryhteisöjen toiminta koko kunnan varautumisen osana.

Tytäryhteisöjen velvoittavuuden osalta tulee huomioida seuraavat asiat:

- velvoitteiden tulee olla kohtuullisia ja suhteutettuja tytäryhteisön toiminnan kokoon, toimialaan ja huoltovarmuuskriittisyyteen;
- varautumisen tasoa ei tule ylisäädellä, eikä säätää samansisältöisenä kaikille tytäryhteisöille toimialasta riippumatta, sillä ei ole tarkoituksenmukaista lisätä tytäryhteisöjen hallinnollista tai taloudellista kuormaa;
- kunnille on jätettävä riittävä päätösvalta konserniohjeen sisällön määrittelyyn ja paikallisten olosuhteiden huomioimiseen.

Näkemyksenne kirjanpitoa ja toimintakertomusta koskevista muutosehdotuksista (112 ja 115 §)

Muutokset ovat kannatettavia ja jo nykyisiä kunnan käytänteitä vahvistavia. Merkittävimpien riskien esittäminen toimintakertomuksessa on ollut kunnan käytäntö jo pidempään, eikä tämän osalta Tuusulan kunnalla ole asiaan lausuttavaa.

Näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusarvioinneista

Vaikutusarviointit ovat kattavia ja perusteltuja. Erityisen myönteistä on, että esityksellä ei luoda kunnille uusia merkittäviä lakisääteisiä tai taloudellisia velvoitteita.

Muut huomionne esitysluonnoksesta

-

Röntynen Antti-Pekka
Tuusulan kunta

